

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

عامل کتب نوابین سوریه و مصر و عراق - گزارش کبیرنجا - صورت مفروض مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - اصابت - آگرمهای روس و قلموس

شماره مسلسل ۶۲
شماره ۲۸۴۲
شنبه ۲۲ آبان ماه ۱۳۳۳
سال دهم

شماره مسلسل ۶۲
شماره ۲۸۴۲
شنبه ۲۲ آبان ماه ۱۳۳۳

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۶۲
صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه
۱۶ آبان ماه ۱۳۳۳

فهرست مطالب :

- ۱- تصویب صورت مجلس
 - ۲- بیانات قبل از دستور - آقایان: برومند - سالار بهزادی - استغر
 - ۳- تقدیم یک فقره طرح قانونی بوسیله آقای دکتر شاهکار
 - ۴- طرح و خوانه مذاکره لایحه بیست میلیون ریال اعتبار وزارت جنگ و ارجاع به مجلس سنا
 - ۵- مذاکره در گزارش واصله از مجلس سنا راجع بانالی اوابج ناشیه از اختیارات آقای دکتر مصدق
 - ۶- تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه
- مجلس دو ساعت قبل از ظهر بپراست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
(شرح زیر بخوانده شد)
غائبین با اجازه - آقایان: دکتر حسینی بیات ماکو - پیراسته - صادمی - مسعودی - هیدالرحمن فرامرزی - بوربور - صراف زاده - مسعودی - سلطانی - یارافشار - شفیعی - شیبانی - صدقی - تیمورتاش - مرتضی حکمت - اسکندری - دستگیر جزایری - مهندس جعفرودی - بهجتانی - نفع الاسلامی - کی نزار - مهندس شاهرخشاهی - دکتر سیدانامی - خاگباز - کریمی غائبین بی اجازه - آقایان: تجدد - برومند - استغیباری - حشمتی - کدبورو

زانی - رضا افشار
زودر فته با اجازه - آقای یور سرتیب ۱۰ دقیقه
غائبین در رأی - آقایان: نقابت یک زای امیر تیمور کلانی بک زاری
رئیس - نسبت بصورت جلسه نظری نیست؟ آقای هیدالرحمن فرامرزی
فرامرزی - راجع بطنق بنده و آن حرفی که بنده زدم در خواجه بکفردی سوء تفاهم ایجاد کرده که اگر اجازه بفرمائید آنجا عرضی بکنم .
رئیس - بفرمائید (هیدال صاحب صفائی - بشرط آنکه سوء تفاهم جدیدی ایجاد نشود)
فرامرزی - غالباً اینطور هم میشود

عرض کنم که بنده ببناسبت دو دوازدهم که حرف زدم راجع بسنا اولیا مطالبی از قول من نقل شده که من اینجا نگفتم .
بشت تربیون مجلس نگفتم سنا آبانده بیست است (یک نفر از نمایندگان - سر جاباتیان فرمودند) نه توی نظام این را نگفتم و بعد هم البته در اساس میخواستم یک اصلی را شرح بدهم که چون مجال نبود درست شرح ندادم و قصد اهانتی بسنا نداشتم (صبیح است) خواستم یک اصلی از اصول و شروطیت را بیان بکنم و از جناب آقای ارسلان خلعتیری هم استعفا کردم که ایشان مطالباتی دارند اگر بخواهم لازم شد در این قسمت چون ایشان هم مؤدبتر از بنده صحبت میکنند و هم جامع تر و خونسردتر هم هستند بگفتمی ایشان این بیان را بفرمائید . خلاصه من نگفتم ، یعنی اینجا پشت تربیون مجلس من نگفتم سنا آبانده بیست است (صبیح است) و اگر هم میخواستم بگویم چیز دیگری میگفتم . آبانده بیست وقتی است که وزم کند و در دست داشته باشد و قصد اهانتی هم نداشتم ، قصد این بود که اختلافی بین سنا و مجلس درست نشود (شوشتری - انشاء الله درست هم نمیشود) (پیراسته - خود آقایان سنا تصور ما باید ملاحظه بفرمائید)
رئیس - بانوشیعی که آقای فرامرزی فرمودند دیگر جای بحثی نیست ، همیشه مجلس شورای ملی با مجلس سنا مخصوصاً در این دوره و دوره شانزدهم نیز همکاری داشته (صبیح است) و انشاء الله این همکاری هم باقی خواهد بود هر یک هم در حدود قانون اساسی و قوانین ملکنی و وظایف خودشان را انجام خواهند داد (صبیح است) آقای نقابت
نقابت - اینجا نوشته اند که بنده غائب در رأی بودم صبیح نیست حاضر بودم ولی رای ندادم .
رئیس - بسیار خوب اصلاح میشود

دیگر نظری نسبت بصورت مجلس نیست (گفته شد - خیر) صورت مجلس جلسه قبل تصویب شد .
۴- بیانات قبل از دستور آقایان: برومند - سالار بهزادی و استخر
رئیس - چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند . آقای برومند .
برومند - بسم الله الرحمن الرحیم قبل از شروع در بیان مطالبی که میخواستم به عرض آقایان محترم نمایندگان برسانم مقدمه بناسبت واقعه ناگوارگی که روی داده مطالبی عرض میکنم . اگر چه جای بسی تأسف است که در آستان خاندان پهلوی ستاره دوخشان غروب کرد و والا حضرت شاهپور علیضاً بدورد حیات گفت و از نظر دوستان و علاقه مندان نایب بدگفت و قلوب همه افراد ملت را متألم و متأثر کرد ولی باید خدای متعال را سیاستگاری کرد که آفتاب وجود مقدس اهلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی بس از توجه مضطرب زبانی مانند سوره قصه خائنه و سقوط هوا بیبا همچنان تابنده و از فروغ تابناک و اثرات وجود مسمودش کشور ایران و ملت شاهد دست بهر مندومستقیمه بشوند (صبیح است) آرای دهای غیر بیست میلیون افراد کشور ایران همراه ابداءه محبوب ماست (صبیح است) و نیز بمقتضای مفاد آیه شریفه (و اما ما بنافع الاناس یکفک فی الارض) ضامن بقای وجود مبارک کش صفات بسنمیده و اعمال ستودار است که از آن مصدر خیر و منبع فیض صادر میگردد خداوند این شجره مثره الهی را که در سرزمین ایران روئیده شده و در زیر سایه پر امومه گونر بخورداد میشوند بایباد و باقی بدارد (انشاء الله) جای خوشوقتی است که از شاهزاده سید فقید فرزندی بیادگار باقی مانده امید است منشأ

همه مذاکرات مشروح شد و در همین جلسه از دوره هجدهم قانون گذاری

شهادتی در کشور عزیز ما بشود (مانند فتح من آبه او ننهائات بغیر منها و مثلها)

مهارم بهرود در نظر گرفته شود و پول صرف کارهای شود که مفید سال مردم و طایقت ضعیف باشد از وضع سابق یعنی تعطیل صناعت نفت برائت میسر است (بهیاد صاحب صفائی نیک بقدری باهتر و شریک تر می شود ما این مطالب را بنی برنگی را باید بشود بیرونی استقاده کنیم) آنگاه ان کشور مانوش بخانه برای هر امر و آبادی استمداد کامل دارد و صرف پول در این زمانه در نظر گرفتن امکان استفاده هر قطعه از کشور بقدر صرف میل و باالتان کار بدست اشخاص کارگران و متخصصان خواهد بود نتایج سودمندی حاصل خواهد شد اراضی وسیع و پهناور ایران که بیشتر آن متعلقه با بیرون بازم بزرگ مانده و صدی چند بیابانها از زمینهای بزرگ و بیگانه کنده می شود آنگاه اراضی موات و اسیر است بهترین میدان است که بتواند در آن فعالیت عمرانی داشته و دارای انجام داد ما می توانیم بوسیله سد سازی و احداث قنات ها غیر جاهای عقیق اراضی زیادی را که اکنون موات مجلس هیجدمه این روزها در حد مشکل فقط بود که در نتیجه بدل مساحی دولت موافقت مجلس خوراسانی و سنا خانه پیدا کرد و قبضه حل شد این قرارداد نفت معنی بود اعتراضی که بنظر می آید

بسیار می توان گفت بیشتر از زمین آنگاه دستنویس به نیاز خواهد شد و نیز احتیاجات دیگری دارد که ما کمی توجه مریتم خواهد شد و در نتیجه با طرفین طرفین و بعضی بقدر خواهد گرفت آنگاه حکم مذاکره بشود (و مانند مسکنها که فرار از زمینها و حیاتها که تنها معیار قیلا نامشکوری) باید با کمال احتیاط دست فعالیت زد و از مناسب ثروت که خداوند در این زمین نهاده استفاده کرد بدون داشتن زمین و کشته و در دل از یکدیگر در راه ترقی و تعالی کشور کوشید و از بیابانی اختلاف گدازد و نفع قهوه ریخت در سالها ما از زمین طایقت حاصل می شود و نفع هر یک را باید به وظیفه خود در قناتها و معادن و دیگر آینه می کشند و اراضی که اکثر استماع ملک کنند تا با کارهای مفید معنیه انجام داد و خود را با سایر ممالک مرفه جهان رسانند (احسن) قربان بقیه وقت را با آقای حائری زاد دادیم

قدری است که بتوان گفت بیشتر از زمین آنگاه دستنویس به نیاز خواهد شد و نیز احتیاجات دیگری دارد که ما کمی توجه مریتم خواهد شد و در نتیجه با طرفین طرفین و بعضی بقدر خواهد گرفت آنگاه حکم مذاکره بشود (و مانند مسکنها که فرار از زمینها و حیاتها که تنها معیار قیلا نامشکوری) باید با کمال احتیاط دست فعالیت زد و از مناسب ثروت که خداوند در این زمین نهاده استفاده کرد بدون داشتن زمین و کشته و در دل از یکدیگر در راه ترقی و تعالی کشور کوشید و از بیابانی اختلاف گدازد و نفع قهوه ریخت در سالها ما از زمین طایقت حاصل می شود و نفع هر یک را باید به وظیفه خود در قناتها و معادن و دیگر آینه می کشند و اراضی که اکثر استماع ملک کنند تا با کارهای مفید معنیه انجام داد و خود را با سایر ممالک مرفه جهان رسانند (احسن) قربان بقیه وقت را با آقای حائری زاد دادیم

شهادتی در کشور عزیز ما بشود (مانند فتح من آبه او ننهائات بغیر منها و مثلها)

شهادتی در کشور عزیز ما بشود (مانند فتح من آبه او ننهائات بغیر منها و مثلها)

شهادتی در کشور عزیز ما بشود (مانند فتح من آبه او ننهائات بغیر منها و مثلها)

شهادتی در کشور عزیز ما بشود (مانند فتح من آبه او ننهائات بغیر منها و مثلها)

شهادتی در کشور عزیز ما بشود (مانند فتح من آبه او ننهائات بغیر منها و مثلها)

شهادتی در کشور عزیز ما بشود (مانند فتح من آبه او ننهائات بغیر منها و مثلها)

شهادتی در کشور عزیز ما بشود (مانند فتح من آبه او ننهائات بغیر منها و مثلها)

نوابان آرای مخالف آرای مستحق یعنی چه ؟ یعنی اینکه میگوید که من در اینجا نه میگویم آری و نه میگویم نه . منتظر از جزء مخالف حساب میکنم بنا براین مجلس سنا فرمولی پیدا کرد که اگر یک لایحه ای را در طرف سه ماه کیسیون تکلیف را تمین نکرد یعنی کیسیون رای نداد این رد شده حساب میشود (تیمورناش - یعنی دین کردن) این معنیش است) یعنی اینکه البته نمیگویم که کیسیون بشنید در طرف سه ماه تکلیف را تمین نکند ما گفتیم این کیسیون هست و تا دو ماه تکلیف را معین میکند مجلس سنا گفته است تا سه ماه اگر تکلیفش معلوم نشد در حکم رد است این یک راه حل بسیار صحیح است و منافی اینهم نیست که دومرتبه دولت آن لایحه را بدهد و بطور عادی مورد رسیدگی قرار بگیرد - چون این فقط مربوط بلوا بود دکتر مصدق است این خلاف اصل نیست و دولت میتواند هر وقت دلش بخواهد لایحه به مجلس بدهد و یکمیسیون مربوطه برود و رسیدگی هم بشود بنا بر این نظر بنده با توضیحی که خدمت آقایان عرض کردم این مطالعه مجلس سنا لایحه را بهتر کرده است ، تکبیل کرده است و ما را با آن منظور واقعی خودمان که انشاء قوانین مصدق است رسانیده هر چه ما در اطراف این بحث کنیم و آنرا طبع کنیم و توزیع کنیم و جلسه را عقب بیندازیم این بر خلاف نظر واقعی خود جناب آقای صفایی که اول این طرح را دادند هست اگر بیایم دومرتبه یک عبارت را اصلاح کنیم دومرتبه این میروند بسنا و آن منظور بیکه همه آقایان دارند از بین میروند اینست که بنده معتقد هستم آقایان هم موافق کنند که این کار تمام شود و این طرح تصویب بشود .

عبدالصاحب صفائی - مافوقین مصدق را بلحاظ خلاف قانون اساسی بودن لنو کردیم

رئیس - آقای دکتر شاهکار پیشهاد سکوتی کرده اند که مقدم است . بفرمائید آقای دکتر شاهکار .

اردلان - بنده مخالفم .

نقابت - خوب است نوبت بموافق نمیرسد

رئیس - نه بعد از این پیشهاد نوبت شاست ولی پیشهاد سکوت مقدم است .

دکتر شاهکار - عرض کنم وقتی که در مجلس شورای ملی آقایان نمایندگان معظم طرح لنو قوانین آقای دکتر مصدق را دادند عبارت این بوده که ... (یک نفر از نمایندگان - قانون نبود) بنده آشنا با مصطلحات قضائی هستم . عبارت این بود که گنیه قوانین ناشی از : اختیارات لنو و

کان لم یکن است بحدش هم تمام شد . این مطلب رفت در کمیسیون دادگستری و خود آقای نقابت از اشخاصی بودند که البته با سابق قضائی که دارند بلنت سکان لم یکنن اشکالاتشان را گفتند و در نتیجه بحث و تکرار مفصل این لغت که هیچگونه مفهومی نداشت از بین رفت و عبارت بان طرز در آمد و در استانان که مجلس کار نمیکرد جناب آقای رئیس و یکمده از اعضای کمیسیون دادگستری آمدند در مجلس شورای ملی نشستند و در اطراف این طرح جلسات متعدد کردند و زحمت کشیدند تا بالاخره این باینصورتی که تقدیم مجلس شورای ملی شد در آمد و وقتی طرحی که بنده یکمده از همکاران محترم داده بودیم از آنهم صرف نظر کردیم و ضمیمه آن طرح شد بنا بر این بنده بخیر کمیسیون دادگستری جناب آقای عبیدی که بیشتر مثل منمیر کمیسیون مجلس سنا صحبت فرمودند تا مجلس شورای ملی (صحیح است) عرض می کنم که این مطلب را در نهایت دقت رسیدگی کردیم و یکمده اشخاص وارد در مجلس در نهایت دقت و کجاوی این مطلب را نوشته و روی هر لایحه هم ایستادگی میکردند به مفهوم آن اهمیت میدادند و اصرار داشتند حتی در دو ماه و حتی در ۱۵ روز وقتی نظر باینکه این اختیارات بر خلاف قانون اساسی است و البته بنده محیط مجلس را حس میکنم چیست آقایان کمی عصبانی هستند از ناری که در زمان حکومت سابق شد و اشتباه کارهایی که در صفائی که اول این طرح را دادند هست که نباید باعث شود که قوه مقننه در یک حال عصبانیت و عجزه کلی مطالبی را بگوید که هیچ رابطه ای با احساسات و ادعا و مصیبت موقتی ندارد . اگر آقایان عقیده دارند که مجلس شورای ملی اجازه بدهند این مطلب حل بشود ، اگر آقایان عقیده دارند که مجلس شورای ملی کلاس اول و مجلس محترم سنا کلاس دوم است (همه نمایندگان - اینطور نیست) اجازه بفرمائید ، اگر این را عقیده دارید پس آن بیان آقای عبیدی نوری صحیح است که میگویند وقت در مجلس سنا و تکبیل شد . نتایج شد ، بهتر شد و آمد (عبیدی نوری - ما برادریم) اما اگر آقایان این عقیده ندارند و عقیده تان اینست که مجلس شورای ملی معرف حکومت دمو کراسی است و مجلس سنا هم مکمل است باید این را عرض بکنم که در کمیسیون دادگستری بشرکت آقایان عبیدی نوری و آقای نقابت و سایرین ما نشستیم روی این طرح کار کردیم و پیر صور ترکیه عقیده داشتیم بر گردانیم و طرحی که از مجلس سنا آمد من صحیح - حضور مقام ریاست عرض کردم که در آن

طرح دو تا مطلب است که اصولاً غلط است (اردلان - آن و اختیارات و لواهی بر خلاف قانون اساسی بوده و باید لنو شود) اجازه بفرمائید جناب آقای اردلان باور بکنید که بنده هم همانطور که آقا مقننه هر چه زود تر بگذرد بنده هم همین عقیده را دارم اما قوه مقننه مافوق اینکار است و قانون نباید غلط باشد . مطلبی که در این طرحی که از سنا برگشته هست ، اینست که اگر در کمیسیون مشترک در ظرف سه ماه رسیدگی نشد این قانون رد شده تلقی میشود آقایان این برخلاف عقل و شعور است .

رئیس - شما اول اصلش را ملغی کردید گفتید اگر ۳ ماهه ماه داده نشد دیگر قابل اجرائیست .

دکتر شاهکار - شما که فرمودید که این بعد از سه ماه کان لم یکن باشد ، جناب آقای فرامرزی اگر تعبیر ای در کار نبود و مطلب اینجا ختم میشد که کلیه لایحه لنو ، این بسیار صحیح بود **مشایخی -** آن تذکر آقای رئیس بسیار صحیح بود .

دکتر شاهکار - تذکر آقای رئیس همیشه صحیح است اما شما که قبول کردید که بعثت ناقض اختیارات با مقررات قانون اساسی اختیاری یک کمیسیون دادید و گفتید مطالبی که در کمیسیون تصویب شد تارای نهائی مجلس قابل اجرائیست ، یعنی قانونست آنوقت دیگر نمی شود مطلبی را بعثت عدم رسیدگی لنو شده و از این بفرمودید بنابر این این بنده ایستادگی که آن کار تمام شود .

رئیس - آقایان اجازه بفرمائید بنده آنروز هم عرض کردم و گفتیم که باقی هستیم و ممکنست باز بر کردد بسنا بعلمی که عرض شد موافق نیستیم باینکه آقایان تصویب کردند و همان که مجلس شورای ملی تصویب کرد . مجلس سنا بر کردد .

رئیس - آقایان اجازه بفرمائید بنده آنروز هم عرض کردم وقتی اصلش را قبول ندارید و می گوئید خلاف قانون اساسی است دیگر این دوام سه ماه بنظر من درست نیست هر چه را دولت لازم دارد بطور لایحه می آورد و مجلس دیگر همه اینها را نداد است . آقای اردلان

تیمورناش - همه اش را حذف کنید ما قبول داریم .

اردلان - تمنی می کنم آقایان اجازه بفرمائید اولاً خواهش می کنم که آقایان موضوع را بطور کلی و اساسی در فکر خودتان بصورت قطعی در بیاورید یعنی چه یعنی من شخصاً مطمئنم که یکساعت هم نباید ما اجازه بدهیم که آن لایحه اجراء بشود (صحیح است) وقتی که معتمد

مجلس شانزدهم
جلسه هجدهم
شماره کلمن ۲۸۸۹۹۰۰۰۲۸۸۹۹۰۰۰
روزنامه یوب

بیمانی اشترافه
نستار اول (مدارک ثبتین) سایه ۲۰۰ و پیل
نفسه دوم (آگهی)
شماره کامل

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

قامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۲۸۴۳ - شماره ۲۴ آبان ماه ۱۳۳۳ - سیال دهم

شماره مسلسل ۶۳
دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۶۳

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۳شنبه ۱۸ آبان ماه ۱۳۳۳

فهرست مطالب :

- ۱- تصویب صورت مجلس
- ۲- بیانات قبل از دستور - آقایان : ایلخانی زاده - عبدالصاحب صفائی و اسکندر
- ۳- بقیه مذاکره در طرح راجع بالنای اوابج ناشی از اختیارات آقای دکتر مصدق
- ۴- تقدیم ۴ فقره لایحه بوسیله آقای وزیر دارائی
- ۵- معرفی آقای انواری بمعاونت وزارت دارائی بوسیله آقای وزیر دارائی
- ۶- بقیه مذاکره در طرح راجع بالنای اوابج ناشی از اختیارات آقای دکتر مصدق
- ۷- تقدیم بفرقه طرح قانونی بقده سه فوریت بوسیله آقای دکتر بیربنا
- ۸- تعیین موقع و ساعت جلسه بعد ختم جلسه

۱- تصویب صورت مجلس
رئیس - صورت غالبین جلسه قبل قرائت میشود .
(بشرح زیر خوانده شد)
غائبین با اجازه - آقایان : دکتر سید امامی ، بیات ماکو ، رضا افتخار ، شببانی مرتضی ، حکمت ، اسکندری ، دکتر عبید ، شفیعی ، علم ، محمود افشار ، کیکاوسی ، سرمد
غائبین بی اجازه - آقایان : حشمتی اسلنداری ، نراقی ، صارمی ، تجدد ، پورسرتیب

اصلاح مبارزین دارد اجازه بفرمائید تقدیم میکنم **رئیس -** دیگر نظری نیست ؟
(اظهار شد) صورت مجلس جلسه قبل تصویب شد
۲- بیانات قبل از دستور آقایان : ابراهیمی ایلخانی زاده - عبدالصاحب صفائی اکبر
رئیس - چند نفر از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند . آقای بزرگ ابراهیمی بفرمائید
بزرگ ابراهیمی - به شهادت آقایان محترم در هفت ماه و اندکی که در اینجا بنده افتخار همکاری با آقایان را دارم هیچوقت نخواستم ام بنام نطق قبل از دستور با بهره اسمی پشت تربیون بیایم و مزاحم اوقات آقایان بشوم اگر امروز این مزاحمت را ایجاد میکنم بنام دستور مو کلین آذربایجان است که در این سفر که به از خانه موضوع نفت بنده با آذربایجان رفتم چندتا دستور بین دادند که حالا آنها را عیناً بمرض مجلس میرسانم اگر توجه فرموده باشید اتفاق شوم و نا کواری که برای این ملت پیش آمده بین روز پنجشنبه ای که ما اینجا حاضر میشدیم اتفاقاً روز چهارشنبه اش که پیش توله اعلیحضرت شاهنشاهی بود در آن روز چهارشنبه بنده هم تیریز و مهاباد و رضائیه مشارکت میکنم مردم آذربایجان عموماً پشاش بودند و مردم مهم ازدهانی و زراعت و شهری و کارگر و بیکارو بزرگ و کوچک بنام توله شاهنشاه یک جشن و سرور داشتند بدینجهان از میاندوآب کرد میشد این پیش آمده شوم باطلاع ملت رسید من خودم عاجز بودم بتوانم آن حالت بیچارگی و گریان ملت را در موقعی که جشن برای پادشاه میکردند مجسم کنم اتحاد افراد آذربایجان که با من تماس پیدا کردند از میاندوآب تاخوی و مرند تیریز بنده را مأمور کردند که خدمت

آقایان عرض کنم و چون این موضوع خیلی مکرر شده است دیگر نمیخواهم زیاد بگویم کماز پیشتر بنده مجلس استدعا بشود که برای پرواز های خاندان سلطنت یک فکری بکنند این چون خیلی مکرر شده دیگر بنده چیزی عرض نمیکنم قسمت دوم مطالبی بود که صنف مالک آذربایجان بنده را مأمور کرد بمرض پیشگاه مجلس برسانم و بنام تذکر بدولت تیسار سیهید زاهدی که شخص خودش انصافاً مورد تأیید مملکت و ملت و شاهنشاه و مجلس است بنام تذکر عرض کرده باشم اول باید فهمید در ایران مالکین چیه ؟ این مالکین همانهایی هستند مددتر میخواهم من با فرد کار ندارم اینها کسانی هستند که در ادوار گذشته نامروزی که مملکت بدست بورژوا و عده ای اشخاص نامناسب بگفتاده بود در راه مملکت میبردند و میکشند و زندگانی مملکت را اداره میکردند اینها همان شوالیه های معروف قرون وسطی بودند که پشاش و پشاش آمده بودند ترفی کرده بودند بنام خدمتگزار این مملکت جان میکنند و جان میدادند و جب بوجب از خاک این مملکت دفاع میکردند بدینجهان امروز یک دسامی مردم را متوجه کرده است بر علیه این دسته هر روز یک عنوانی برای حمله باین دسته بدست میگیرند یک روز می گویند مالک فتوال است (صفائی - استغفرالله) جناب آقای صفائی این نشان ذوالفقاری که بسینه نعت وزیرمان است در عک که با فتودال اسمعیل آقا سینه توتو گرفته همراهش هم بسینه لشکر پدر این آقای محمود افشار و آن مصدق آقای عباسی و آن جدایه ایلخانی همراهش جنگیده و گرفته فتودال را توی اینسبکت نهضت ملی هم نزد فتودال را رضا شاه کبیر از بین برد آنوقت که در این مملکت اوستولیت را قبول کرد توی همین مملکت

موافق رای مخالف رای منتهی است
 یعنی به ۲ یعنی اینکه بگوید که من در اینجا نه میگویم آری و نه میگویم نه
 منتهی از جره مخالف حساب بیندازم بنا براین مجلس سنا فرمولی پیدا کرد که اگر یک لایحه ای را در طرف سه ماه کمیسیون تکلیف را تعیین نکرد یعنی کمیسیون رای نداد این رد شده حساب میشود (تیمورتاش - یعنی فتن کردن این معنی است) یعنی اینکه در طرف نمیگویم که کمیسیون بنشیند در طرف سه ماه تکلیف را تعیین نکند ما گفتیم این کمیسیون هست و تا دو ماه تکلیف را معین میکند مجلس سنا گفته است تا سه ماه اگر تکلیف معلوم نشد در حکم است این رای یک حل بسیار صحیح است و منافعی اینهم نیست که دور مرتبه جدول آن لایحه را بنده و بطور عادی مورد رسیدگی قرار بگیرد - چون این فقط مربوط بلوایج دکترا مصدق است این خلاف اصل نیست دولت بنیوان سه وقت دلتش بخواهد لایحه بجا نماند و کمیسیون مربوطه برود و رسیدگی هم بشود بنا بر این نظر بنده با توشیحی که خدمت آقایان عرض کردم این مطالعه مجلس سنا لایحه را بهتر کرده است تکمیل کرده است و ما را بان منظور واقعی خودمان که انشاء قوانین مصدق این بحث رسانیده هر چه ما در اطراف این بحث کنیم و آثار طبع کنیم و توزیع کنیم و جلسه را عقب بیندازیم این بر خلاف نظر واقعی خود جناب آقای صفائی که اول این طرح را دادند هست اگر بیایم دوم به یک عبارت را اصلاح کنیم دور مرتبه این میروند بسنا و آن منظوری که همه آقایان دارند از این میروند اینست که بنده منتهی هشت آقایان هم موافقت کنند که این کار تمام شود و این طرح تصویب بشود.

عبدالصاحب صفائی - ما قوانین مصدق را بعد از خلاف قانون اساسی بودن لغو کردیم

رئیس - آقای دکتر شاهکار پیشنهاد سکوتی کرده اند که مقدم است. بفرمائید آقای دکتر شاهکار

اردلان بنده مخالف **تقابل** خوب است و توبت بموافق نمیرسد **رئیس** - به بنده ازین پیشنهاد توبت شاست ولی پیشنهاد سکوت مقدم است. **دکتر شاهکار** - عرض کنم وقتی که در مجلس شورای ملی آقایان نمایندگان محترم طرح لغو قوانین آقای دکتر مصدق را دادند عبارت این بوده که ... (یک نفر از نمایندگان - قانون نبود) بنده آشنا با اصطلاحات قضائی هستم. عبارت این بود که گلبه قوانین ناشی از اختیارات لغو

کام لم یکن است بعدش هم تمام شد
 این مطلب رفت در کمیسیون دادگستری و خود آقای نقابت از اشخاصی بودند که البته با سوابق قضائی که دارند بلفت مکان نام یکن اشکالا نشان را گفتند و در نتیجه بحث بودند که مراتفصل این لفت که هیچگونه مفهومی نداشت از بین رفت و عبارت بان طرز در آمد و در تاساتان که مجلس کار ننیکرد جناب آقای رئیس و یکمده از اعضای کمیسیون دادگستری آمدند در مجلس شورای ملی نشستند و در اطراف این طرح جلسات متعدد کردند و زحمت کشیدند تا بالاخره این بانصورتی که تقدیم مجلس شورای ملی شد در آمد وقتی طرحی که بنده و یکمده از همکاران محترم داده بودیم از آنهم صرف نظر کردیم و ضمیمه آن طرح شد بنا بر این بنده بخیر کمیسیون دادگستری جناب آقای عمیدی که بیشتر مثل من خبر کمیسیون مجلس سنا صحبت فرمودند تا مجلس شورای ملی (صحیح است) عرض می کنم که این مطلب را در نهایت دقت رسیدگی و کردیم و یکمده اشخاص را در مجلس در نهایت دقت و کجاوی این مطلب را نوشته و روزی هر لنتی هم ایستادگی میکردند به مفهوم آن اهمیت میدادند و اصرار داشتند حتی در دو ماه و حتی در ۱۵ روز وقتی نظر باینکه این اختیارات بر خلاف قانون اساسی است و البته بنده محیط مجلس را حس میکنم چیست آقایان کمی عصبانی هستند از ناری که در زمان حکومت سابق شد و اشتباه کارهایی کادر آن زمان شد آن قبول اما آن مطلب نباید باعث شود که فوه مقتنه در یک حال عصبانیت و عجله یک مطالبی را بگوید که هیچ ابزاری با احساسات و آثار و عصبانیت موثقی ندارد. اگر آقایان عقیده دارند که مجلس شورای ملی اجازه بندهندان مطلب حل بشود. اگر آقایان عقیده دارند که مجلس شورای ملی کلاس اول و مجلس محترم سنا کلاس دوم است (همه) نمایندگان اینطور نیست) اجازه بفرمائید اگر این را عقیده دارید پس آن بیان آقای عمیدی نوری صحیح است که میگویند رفت در مجلس سنا و تکمیل شد. نتفج شد. بهتر شد و آمد (عمیدی نوری - ما بردیم) اما اگر آقایان این عقیده اندازید و عقیده آنان اینست که مجلس شورای ملی معرف حکومت دموکراسی است و مجلس سنا هم مکمل است باید این را عرض بکنم که در کمیسیون دادگستری بشرکت آقای عمیدی نوری و آقای نقابت و سایرین ما نشستیم روی این طرح کار کردیم و پهر صورتیکه عقیده داشتیم بر گردانیم و طرحی که از مجلس سنا آمد من صبح حضور مقام ریاست عرض کردم کادر آن

طرح دو تا مطلب است که اصولا غلط است (اردلان - آن واختریات و لوایج بر خلاف قانون اساسی بوده و باید لغو شود) اجازه بفرمائید جناب آقای اردلان باور بکنید که بنده همه منظور که آقایان معتقدید هر چه زود تر بگذرد بندهم همین عقیده را دارم اما فوه مقتنه مافوق اینکار است و قانون نباید غلط باشد. مطالبی که در این طرحی که از سنا بر گشته هست اینست که اگر در کمیسیون مشترک در طرف سه ماه رسیدگی نشد این قانون رد شده تلقی میشود آقایان این برخلاف عقل و شعور است.

رئیس - شما اول اصلش را ملنی کردید گفتید اگر تا سه ماه داده نشد دیگر قابل اجرائیست.

دکتر شاهکار شما که فرمودید که این بعد از سه ماه کان نام یکن باشد جناب آقای فرامرزی اگر تبصره ای در کار نبود و مطلب باینجا ختم میشد که کلیه لوایج لغو این بسیار صحیح بود **مشایخی** - آن تذکر آقای رئیس بسیار صحیح بود.

دکتر شاهکار - تذکر آقای رئیس همیشه صحیح است اما شما که قبول کردید که بعلت تناقض اختیارات با مقررات قانون اساسی اختیاری بکمیسیون دادید و گفتید مطالبی که در کمیسیون تصویب شد نارائی نهائی مجلسین قابل اجرائیست. یعنی قانون است آنوقت دیگر نمی شود مطلبی را بعلت عدم رسیدگی لغو شده و از بین رفته بنده بنا بر این این پیشنهادی که بنده کردم مزاج بسا که مانند این لایحه از این جهت است که آن مطالبی را که ما رای دادیم در مجلس شورای ملی روی همان باقی هستیم و ممکنست باز بر گردد بسنا یعنی که عرض شد موافق نیستیم با اینکه آقایان تصویب کردند و همان که مجلس شورای ملی تصویب کرد مجلس سنا بر گردد.

رئیس - آقایان اجازه بفرمائید بنده آرزویم عرض کردم وقتی اصلش را قبول ندارید و می گوئید خلاف قانون اساسی است دیگر این دوماه سه ماه بنظر من درست نیست هر چقدر دولت لازم دارد بطور لایحه می آورد مجلس و دیگر همه اینها تا ابد است. آقای اردلان **تیمورقاش** همه اش را حذف کنید ما قبول داریم. **اردلان** - تنبی می کنم آقایان اجازه بفرمائید اولاً خواهش می کنم که آقایان موضوع را بطور کلی و اساسی در فکر خودتان بصورت قضائی در یاورید یعنی چه یعنی من شخصاً معتقدم که بکساعت هم نباید ما اجازه بدهیم که آن لوایج اجرا بشود (صحیح است) وقتی که معتقدیم

که نباید این لوایح اجرا بشود هر چه طولش بدهیم پهرشواتی که باشد موافقت کردیم که اجرا بشود (دکتر جزایری - حقوق مکسبه مردم نباید از این برود) (عبدالصاحب صفائی - همه اش را حذف کنید قبول داریم) بعنوان اینکه این کله را برداشتن و کله دیگر گذاشتن این یک بام دو دواست برای اینکه اگر این کار را بکنیم باید دو باره بفرستیم بسنا و این لایحه از سر طرح بشود و اینها تمام نتیجه اش این میشود که این لوایح بوقع اجرا گذاشته می شود و این مخالف فکر آن آدمی است که می خواهد بگوید لغو بشود. اما یک چیزی که قبلی واضح است اینست که می گویند بطور می شود که یک لایحه ای بیاید در کمیسیون تصویب نشود استعفا میکنند بفرمائید یک لایحه ای بیاید در کمیسیون تصویب نشود مجلس هم تمدید نکند مجلس هم رای ندهد ما هم سکوت می اجرائی شود خوب تمام لوایحی که کدوات می دهند تا مجلس شورای ملی تصویب نکند اصلا قابل اجرا نیست. چیز غریبی است این یک چیز صریحی است آقایان تجسمی کنم توجه بفرمائید این موضوع را شامتعجب می فرمائید که چطور می شود اگر رسیدگی کردند اینجاست خوب الان ده تا لایحه دولت اینجاست در مدتی که کمیسیون و مجلس تصویب نکرده نمی شود این اجرا بشود. شما این قوانین را لغو می کنید و لغو که کردید یک اجازه استثنائی میدهید که در مدتی که کمیسیون تصویب نکرده بود اجرا شود ولی اگر از اول کمیسیون و مجلس باین لایحه اعتنا نکنند این بازم اجرا بشود بنا بر این بنده با مسکوت گذاشتن بکلی مخالفم و این را بایستی بهین صورت تصویب نکنیم که کار تمام بشود

۹- تعیین موقع و دستور جلسه
بعد ختم جلسه

رئیس - چون این پیشنهاد محتاج برای استواری کساعت بعد از ظهر هم شده همه برای رای کافی نیست موضوع همینطور میماند برای روز بعد (یک نفر از نمایندگان - اجازه بفرمائید) (اردلان - اجازه بفرمائید) بنده گفتیم که این لوایح مربوط بسنا سابقه هست که همینطور می آید و مطرح می شود ولی چون مجال هست گفتیم که قطع و مزج هم بکنند که آقایان توجه باشند. فعلا جلسه را ختم می کنم. جلسه آینده روز سه شنبه ساعت ۹ صبح (مجلس بساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - **رضاحکمت**